

ZARZĄDZENIE NR 3 /2017
DYREKTORA ZARZĄDU LOKALI MIEJSKICH
z dnia 4 stycznia 2017 r.

**w sprawie zasad oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy
w Zarządzie Lokali Miejskich.**

Na podstawie art. 226 ustawy z dnia 26 czerwca 1974r Kodeks pracy (t. j Dz. U. z 2016r. poz.1666), § 39 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 26 września 1997r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy (t.j. Dz. U. z 2003r nr 169 poz. 1650 późn. zm.), Polskiej Normy PN-N-18002 2000 systemy zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy. Ogólne wytyczne do oceny ryzyka zawodowego i metodą Risk Score oraz Polskiej Normy PN-80 /Z-08052 niebezpieczne i szkodliwe czynniki występujące w procesie pracy.

zarządzam co następuje:

§ 1. Wprowadzam zasady przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy, oraz sposób dokumentowania oceny ryzyka, stanowiące załącznik do zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

p.o. DYREKTORA
ZARZĄDU LOKALI MIEJSKICH

Andrzej Chojnacki

Załącznik
do Zarządzenia nr 3 2017
Dyrektora ZLM
z dnia 4 stycznia 2017r.

Zasady przeprowadzania oceny ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy

Rozdział 1 Informacje wstępne

§ 1. Ocenę ryzyka na stanowiskach pracy przeprowadza się w celu zapewnienia poprawy bezpieczeństwa oraz ochrony zdrowia pracowników Zarządu Lokali Miejskich.

§ 2. Ocenę ryzyka prowadzi się dla wszystkich stanowisk pracy, odpowiednio do zmian organizacyjnych lub technicznych wprowadzanych na tych stanowiskach związanych z danymi zagrożeniami.

§ 3. Ocenę ryzyka zawodowego na stanowiskach pracy przeprowadza pracownik wykonujący zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy w konsultacji z Przedstawicielem Związków Zawodowych, posiadającym wiedzę niezbędną do identyfikowania występujących zagrożeń i oceny ich następstw (dostarczenie żądanych informacji i udzielenie wszechstronnej pomocy do oceny ryzyka).

§ 4. Udokumentowaną ocenę ryzyka stanowi, w rozumieniu zarządzenia, obowiązująca informacja o:

- 1) rodzaju i zakresie zagrożeń występujących w środowisku pracy;
- 2) skutkach dla zdrowia i życia jakie może wywołać praca w kontakcie z tymi zagrożeniami;
- 3) środkach zapobiegających zagrożeniom, w tym o sposobach stosowania środków ochrony indywidualnej;
- 4) dopuszczalności ryzyka.

§ 5. Ocenę ryzyka na danym stanowisku pracy przeprowadza się na podstawie wymagań określonych w przepisach prawnych, normach, oraz niniejszego zarządzenia.

§ 6. Ocenę ryzyka zatwierdza Dyrektor.

§ 7. Dyrektor, Zastępcy Dyrektora, Główny Księgowy i inni przełożeni pracowników są obowiązani organizować pracę w sposób nie powodujący przekroczenia granicy ryzyka dopuszczalnego, analizując ryzyko zawodowe na podległych stanowiskach pracy i podejmować działania w celu ograniczenia tego ryzyka oraz nie zezwalać na wykonywanie pracy, gdy ryzyko jest niedopuszczalne.

§ 8. Pracownik wykonujący zadania służby bezpieczeństwa i higieny pracy jest obowiązany :

- 1) zapoznać pracownika z dokonaną oceną ryzyka na stanowisku pracy, a przyjętą i podpisaną przez niego informację o ryzyku zawodowym , stanowiącą załącznik Nr 1, przekazać do Wydziału Zasobów Ludzkich celem złożenia w jego aktach osobowych;
- 2) wdrożyć określone w ocenie ryzyka wnioski oraz zalecenia dotyczące środków ochrony

- ograniczających ryzyko;
3) przechowywać dokumentację z przeprowadzonej oceny ryzyka zawodowego.

§ 9. Każdy pracownik jest obowiązany, zapoznać się z oceną ryzyka przeprowadzonego na jego stanowisku pracy i stosować się do niej w celu ograniczenia własnego narażenia, stosując środki ochrony wskazane w ocenie.

§ 10. Działania związane z oceną ryzyka, o których mowa w zarządzeniu, nadzoruje i koordynuje Dyrektor.

Rozdział 2 **Zasady ogólne**

§ 11. Podstawowymi parametrami służącymi do oceny ryzyka zawodowego są:
1) prawdopodobieństwo szkody (P),
2) potencjalne skutki (S).

§ 12. Dodatkowymi parametrami mogą być analizy:
1) występujących wypadków i zdarzeń potencjalnie wypadkowych na danym stanowisku i związanych z danymi zagrożeniami;
2) chorób zawodowych;
3) wyników pomiarów na stanowiskach pracy;
4) ilości dni zwolnień lekarskich;
5) szkoleń, zasobu wiedzy i doświadczenia pracowników.

§ 13. Na ocenę ryzyka zawodowego składa się:
1) sporządzenie wykazu stanowisk pracy;
2) zebranie informacji niezbędnych do oceny ryzyka;
3) zidentyfikowanie zagrożeń;
4) określenie możliwych skutków zagrożeń;
5) oszacowanie ryzyka w skali pięciostopniowej z uwzględnieniem środków ograniczających ryzyko;
6) wyznaczenie dopuszczalności ryzyka zawodowego;
7) określenie działań korygujących / zapobiegawczych;
8) sporządzenie dokumentacji oceny ryzyka – karta oceny ryzyka.

§ 14. Ocena ryzyka dotyczy zagrożeń związanych z procesem pracy, z wyłączeniem zdarzeń losowych, przypadkowych lub chwilowych zakłóceń warunków środowiska pracy spowodowanych przez czynniki pochodzące spoza stanowiska pracy.

§ 15. Usprawniając przebieg oceny ryzyka zawodowego dopuszcza się wyróżnienie grupy stanowisk pracy, na których wykonywane są w tych samych warunkach te same lub podobne zadania i na których występują te same lub podobne zagrożenia.

§ 16. Ocenę ryzyka zawodowego przeprowadza się okresowo co 2 lata lub wtedy, gdy informacje wykorzystane do jej oceny utraciły swą aktualizację (zmiany organizacyjne i techniczne stanowisk pracy).

Rozdział 3

Zasady szczegółowe oceny ryzyka zawodowego

§ 17. Sporządzenie wykazu wszystkich stanowisk pracy (grupy stanowisk) występujących w Zarządzie Lokali Miejskich stanowi załącznik Nr 2 do zasad przeprowadzania oceny ryzyka.

§ 18. Zebranie informacji dotyczących oceny ryzyka:

- 1) lokalizacja stanowiska pracy;
- 2) realizowane zadania;
- 3) osoby / osób pracujące na stanowisku;
- 4) stosowane środki pracy, materiały;
- 5) sposób wykonywania czynności;
- 6) zidentyfikowanie zagrożenia i ich źródła;
- 7) możliwych skutków występujących zagrożeń;
- 8) stosowanie środków ochrony;
- 9) wypadków przy pracy, zdarzeń potencjalnie wypadkowych, chorób zawodowych oraz innych związanych z warunkami pracy, których źródłami mogą być:
  - a) dane techniczne o stosowanych na stanowisku urządzeniach,
  - b) dokumentacja wypadkowa przy pracy, zdarzeń potencjalnie wypadkowych, chorób zawodowych,
  - c) przepisy prawne, dokumenty normatywne, literatura,
  - d) obserwacja środowiska pracy, zadań wykonywanych na i poza stanowiskiem pracy,
  - e) wywiady z pracownikiem,
  - f) obserwowanie czynników zewnętrznych, które mogą wpłynąć na stanowisko pracy (np. warunki atmosferyczne, wykonywanie prac na innym stanowisku pracy),
  - g) analiza organizacji pracy, której celem jest zapewnienie właściwych warunków pracy.

§ 19. Zidentyfikowanie zagrożeń następuje w oparciu o zebrane informacje oraz o listy kontrolne w szczególności biorąc pod uwagę niżej wymienione niebezpieczne i szkodliwe czynniki fizyczne występujące w procesie pracy :

- 1) położenie stanowiska pracy w stosunku do powierzchni ziemi lub podłogi pomieszczenia (praca na wysokości);
- 2) ograniczone przestrzenie (dojścia, przejścia, dostępy);
- 3) powierzchnie, na których możliwy jest upadek pracujących (śliskie, nierówne powierzchnie);
- 4) ostre, wystające krawędzie lub elementy;
- 5) złe oświetlenie stanowiska pracy (natężenie, olśnienie) lub brak oświetlenia dziennego;
- 6) praca w zmiennych warunkach atmosferycznych;
- 7) ruchome elementy lub części urządzeń, maszyn technicznych;
- 8) płyny pod ciśnieniem (gazy);
- 9) czynniki szkodliwe (pyły, hałas, wibracje i inne);
- 10) praca poniżej poziomu gruntu;
- 11) spadające elementy;
- 12) gorące elementy;
- 13) możliwość porażenia prądem;
- 14) monotopia pracy, praca zmianowa, praca w nocy;
- 15) praca w pozycji stojącej lub wymuszonej.

§ 20. Określając możliwe skutki zagrożeń występujących na analizowanym stanowisku pracy, wykorzystuje się dotychczasową wiedzę na ten temat, sprawdzając czy wszystkie zagrożenia zostały zidentyfikowane oraz czy dostępne informacje na temat ich skutków są wystarczające do oceny ryzyka zawodowego.

§ 21.1. Oszacowanie ryzyka zawodowego związanego ze zidentyfikowanymi zagrożeniami na stanowisku pracy polega na ustaleniu prawdopodobieństwa szkody oraz potencjalnych skutków.

2. Przy ustalaniu prawdopodobieństwa szkody, bierze się pod uwagę stan maszyn i urządzeń, potrzebę stosowania środków ochrony, czas ekspozycji, wypadki i choroby z ostatnich trzech lat.

3. Prawdopodobieństwo wystąpienia szkody określa się jako:

- 1) małe prawdopodobieństwo, do którego zalicza się te następstwa zagrożeń, które nie powinny wystąpić podczas całego okresu aktywności zawodowej pracownika (bardzo dobry stan techniczny urządzeń, zastosowano wszelkie zabezpieczenia, nie ma potrzeby stosowania środków ochrony osobistej, krótki czas ekspozycji na zagrożenie, w ostatnich trzech latach nie zanotowano żadnych wypadków ani chorób zawodowych);
- 2) średnie prawdopodobieństwo, do którego zalicza się te następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić nie więcej niż kilkakrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika (średni stan techniczny urządzeń, wymagane dodatkowe zabezpieczenia, istnieje potrzeba stosowania niektórych środków ochrony osobistej, średni czas ekspozycji na zagrożenie, w ostatnich trzech latach zanotowano wypadki i/lub choroby zawodowe związane z tym samym zagrożeniem);
- 3) duże prawdopodobieństwo, do którego zalicza się te następstwa zagrożeń, które mogą wystąpić wielokrotnie podczas okresu aktywności zawodowej pracownika (słaby stan techniczny urządzeń, brak specjalnych zabezpieczeń, istnieje konieczność stosowania środków ochrony osobistej, długi czas ekspozycji na zagrożenie, w ostatnich trzech latach zanotowano więcej niż trzy wypadki związane z tym samym zagrożeniem i/lub choroby zawodowe).

4. Przy ustalaniu potencjalnych skutków (ciężkość szkodliwych następstw), bierze się pod uwagę część ciała, która może ucierpieć oraz charakter uszkodzenia.

5. Ciężkość szkodliwych następstw określa się jako:

- 1) mała (lekkie skutki) gdy powstające w wyniku zagrożenia urazy choroby nie powodują długotrwałych dolegliwości i absencji w pracy, są to czasowe pogorszenia stanu zdrowia:
  - a) powierzchniowe obrażenia, drobne skaleczenia i stłuczenia, podrażnienia oczu od pyłu i/ lub aerozolu emulsji,
  - b) niedyspozycja i podrażnienie (np. ból głowy), zachorowanie powodujące tymczasowy dyskomfort, poparzenia I stopnia;
- 2) średnia (średnie skutki) gdy powstające w wyniku zagrożenia urazy i choroby powodują niewielkie, ale długotrwałe lub nawracające okresowo dolegliwości i są związane z okresami absencji:
  - a) pokaleczenie, wstrząśnienie, poważne urazy stawów, lekkie zatrucia, złamania,
  - b) zapalenie skóry, zaburzenia funkcji górnych kończyn związane z wykonywaną pracą, stany chorobowe prowadzące do trwałego niewielkiego kalectwa, głuchota, poparzenie II stopnia;
- 3) duża (poważne skutki) gdy powstające w wyniku zagrożenia urazy i choroby powodują ciężkie i stałe dolegliwości i/lub śmierć:
  - a) amputacja, poważne zatrucia skracające życie, wielorakie rany, rany śmiertelne,
  - b) rak jako choroba zawodowa, inne choroby poważnie skracające życie, ostre choroby śmiertelne, poparzenie III stopnia.

§ 22. Ryzyko zawodowe klasyfikuje się w skali pięciostopniowej ze względu na prawdopodobieństwo szkody oraz potencjalne skutki. Zakwalifikowanie ryzyka do jednej z pięciu grup określa załącznik Nr 3 do Zasad.

§ 23. Ryzyko jest dopuszczalne jeżeli zastosowano odpowiednie i wystarczające środki chroniące pracowników przed oddziaływaniem czynników mogących mieć niekorzystny wpływ na ich zdrowie.

§ 24. Ryzyko jest niedopuszczalne jeżeli przekroczone są przepisy lub normy dotyczące bhp i nie zastosowano odpowiednich środków ochrony.

§ 25. Dopuszczalności ryzyka zawodowego określa załącznik Nr 4 do Zasad.

§ 26. W celu eliminacji lub ograniczenia ryzyka należy wprowadzić działania korygujące i/lub zapobiegawcze, stosując środki ochronne:

- 1) środki techniczne zapobiegające zagrożeniom u źródła;
- 2) środki ochrony zbiorowej;
- 3) środki organizacyjne (np. instrukcje bezpiecznej pracy, szkolenie);
- 4) środki ochrony indywidualnej.

§ 27. Ocenę przeprowadzonego ryzyka zawodowego dokumentuje karta oceny ryzyka.

Załącznik Nr 1
do Zasad

Informacja o zapoznaniu się pracownika z ryzykiem zawodowym			
ZARZĄD LOKALI MIEJSKICH (nazwa firmy)		(nazwa komórki organizacyjnej)	
Oświadczenie			
<p>Oświadczam, że zostałem zapoznany z zagrożeniami i ryzykiem zawodowym związanym z wykonywanymi czynnościami na moim stanowisku pracy. Przyjmuję do wiadomości zakres i rolę wdrożonych do stosowania barier. Jestem świadomy, że niestosowanie wdrożonych barier powoduje wzrost ryzyka zawodowego – zwiększa prawdopodobieństwo zaistnienia wypadku czy choroby zawodowej.</p>			
Imię i nazwisko pracownika	Stanowisko (czynności)	Data	Podpis
Ocena ryzyka AKCEPTOWALNE			
Informację przekazał:			

Załącznik Nr 2
do Zasad

**WYKAZ STANOWISK PRACY (GRUPY STANOWISK)
W ZARZĄDZIE LOKALI MIEJSKICH**

1. Kadra zarządzająca i kierownicza,
2. Stanowiska administracyjno-biurowe,
3. Administrator, Miejski Administrator Nieruchomości w Rejonach Obsługi Najemców,
4. Inspektor Nadzoru Inwestorskiego, pracownicy TON, TRM,
5. Kierowca,
6. Stanowiska informatyczne w Wydziale Informatyki

Załącznik Nr 3
do Zasad

OSZACOWANIE RYZYKA ZAWODOWEGO W SKALI PIĘCIOSTOPNIOWEJ

<i>Prawdopodobieństwo</i>	<i>Ciężkość następstw</i>		
	<i>mała</i>	<i>średnia</i>	<i>duża</i>
Mało prawdopodobne	znikome 1	małe 2	średnie 3
Prawdopodobne	małe 2	średnie 3	znaczne 4
Wysoce prawdopodobne	średnie 3	znaczne 4	duże 5

Załącznik Nr4
do Zasad

DOPUSZCZALNOŚĆ RYZYKA

<i>Oszacowanie ryzyka zawodowego</i>		<i>Dopuszczalność ryzyka zawodowego</i>	<i>Niezbędne działania</i>
5	duże	Niedopuszczalne (nie akceptowalne)	Praca nie może być rozpoczęta ani kontynuowana do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
4	znaczne	Niedopuszczalne (nie akceptowalne)	Jeżeli ryzyko zawodowe jest związane z pracą już wykonywaną, działania w celu jego zmniejszenia należy podjąć natychmiast. Planowana praca nie może być rozpoczęta do czasu zmniejszenia ryzyka zawodowego do poziomu dopuszczalnego.
3	średnie	Dopuszczalne (akceptowalne)	Zaleca się zaplanowanie i podjęcie działań, których celem jest zmniejszenie ryzyka zawodowego
2	małe	Dopuszczalne (akceptowalne)	Zaleca się rozważenie możliwości dalszego zmniejszenia poziomu ryzyka zawodowego lub zapewnienie, że ryzyko zawodowe pozostaje najwyżej na tym samym poziomie.
1	znikome	Dopuszczalne (akceptowalne)	Nie jest konieczne prowadzenie żadnych działań.